

Uitgaven (in euro mln.)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Struc.
1. Bezuiniging Functiemix Randstad schrappen (salarissen)	0	75	75	75	75	75	75
2. Bezuiniging Maatschappelijke diensttijd verzachten	54	54	81	90	90	90	90
3. Terugdraaien regeling doorstroom vmbo-mbo/havo	0	14	14	14	14	14	14
4. Extra geld Techniekhavo/Praktijkhavo	5	5	5	5	5	5	5
5. Terugdraaien bezuiniging Praktijkleren	0	0	0	0	0	12	12
6. Extra geld Veiligheid op straat/bestrijding antisemitisme	25	50	75	75	75	75	75
7. Nieuwe impuls lezen/schrijven/rekenen	20	20	20	20	20	20	20
Totaal	104	218	270	279	279	290	290
Voorgestelde dekking (in euro mln.)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Struc.
8. Ombuiging subsidie opleiding medisch specialisten (VWS)	0	0	-238	-238	-238	-238	-238
9. Ombuiging NPO (OCW)	0	0	-52	-52	-52	-52	-52
Totaal	0	0	-290	-290	-290	-290	-290
Saldo (uitgaven – dekking)	104	218	-21	-12	-12	0	0
Aanvullende dekkingsopties binnen OCW-begroting (in euro mln.)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Struc.
10. Terugdraaien btw-compensatie scholen voor leermiddelen	0	-60	-60	0	0	0	0
11. AP: herijking studentenreisproduct	-25	-40	-20	0	0	0	0
12. AP middelen herinvoering basisbeurs	0	-20	0	0	0	0	0
13. Incidentele onderuitputting School en Omgeving	-54	0	0	0	0	0	0
Saldo aanvullende dekking	-79	-120	-80	0	0	0	0

1. Bezuiniging Functiemix Randstad schrappen

De korting uit het HLA wordt hiermee volledig teruggedraaid.

2. Bezuiniging MDT verzachten

Vanwege het kasritme van de MDT is de aanname dat dit in 2025 leidt tot 54 mln. extra uitgaven, oplopend tot 90 mln. structureel.

3. Terugdraaien regeling doorstroom vmbo-mbo/havo

De eerder genoemde titel 'terugdraaien bezuiniging doorstroom beroepskolom' sluit niet aan bij het genoemde bedrag (13 mln. structureel). Het terugdraaien van de bezuiniging doorstroom beroepskolom (uit de subsidietaakstelling OCW) kost namelijk structureel ca. 25 mln. In de tabel wordt er nu van uitgegaan dat wordt bedoeld op het terugdraaien van de korting op de subsidieregeling 'doorstroom vmbo-havo/mbo'. Dat betreft namelijk 13,5 mln. structureel.

4. Extra geld techniekhavo/praktijkhavo

Het is onduidelijk of wordt bedoeld op de subsidieregeling 'praktijkgerichte havo' of een andere regeling (bijv. 'praktijkgerichte programma's'). Er wordt 5 mln. per jaar beschikbaar gesteld.

5. Terugdraaien bezuiniging Praktijkleren

Dit betreft het volledig terugdraaien van de korting uit de subsidietaakstelling OCW.

6. Extra geld veiligheid op straat/bestrijding antisemitisme

Het is onduidelijk voor welke regeling/begroting deze middelen precies zijn bedoeld. Er wordt uitgegaan van een ingroei-pad waarmee in 2027 het structurele bedrag wordt bereikt.

7. Nieuwe impuls lezen/schrijven/rekenen

Het is onduidelijk voor welke regeling deze middelen precies zijn bedoeld.

8. Ombuiging subsidie opleiding medisch specialisten

- Voor extra bij- en nascholing in de medisch specialistische zorg is jaarlijks 238 miljoen euro beschikbaar. Dit bedrag is door een bestuurlijk akkoord verplicht tot en met 2026. Daarna is een korting mogelijk.
- Er zijn twee financiële risico's: 1) De activiteiten zullen deels onderdeel worden van de reguliere uitgaven van ziekenhuizen en dus van de kosten van verzekerde zorg. Dit kan leiden tot hogere premiegefinancierde zorguitgaven. Wij kunnen op dit moment geen bedrag ramen. 2) De maatregel zal weerstand oproepen bij ziekenhuizen. Dit kan gevolgen hebben voor lopende onderhandelingen over een nieuw zorgakkoord, dat moet leiden tot een structurele besparing van 590 mln.

9. Ombuiging NPO

Er wordt uitgegaan van een aanvullende korting op de NPO bovenop de reeds ingeboekte korting bij HLA van 100 mln. structureel. Daarmee zou de maatregel ingaan tegelijk met die korting (en via dezelfde wetswijziging), namelijk in 2027. Hierbij geldt dat een hogere korting leidt tot een grotere kans dat er frictiekosten betaald moeten worden.

Mogelijke aanvullende dekking (uitgaande van sluitende dekking binnen meerjarenperiode)

10. Terugdraaien middelen btw-compensatie leermiddelen scholen

Ervan uitgaande dat de btw-verhoging op boeken niet doorgaat, zou de ruimte voor compensatie voor de btw-verhoging op leermiddelen ingezet kunnen worden als dekking.

11. Aanvullende Post: reservering herijking studentenreisproduct

Er staat een reservering op de AP voor eventuele meerkosten op de OCW-begroting als gevolg van de herijking van het studentenreisproduct. Op dit moment wordt niet verwacht dat het herijkingsonderzoek (afgerond in december) leidt tot extra kosten. Hierdoor is de reservering voor een mogelijke tegenvaller op de herijking vooralsnog niet nodig.

12. Aanvullende Post: reservering basisbeurs

De resterende middelen op de AP voor herinvoering basisbeurs (na inzet problematiek uitwonendenbeurs DUO) zijn nog ca. 20 mln. in 2026.

13. Incidentele onderuitputting School en Omgeving

Verwachting is dat, van de lopende subsidiëtranche School en Omgeving, in 2025 54 mln. niet besteed zal worden.

Restant aanvullende dekking

Dit betreft het restant van reeks 10 en 11, nadat de benodigde aanvullende dekking uit de eerdere tabel is ingezet.

Restant aanvullende dekkingsreeksen	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Struc.
10. Terugdraaien btw-compensatie scholen voor leermiddelen				-60	-60	-60	-60
11. AP: herijking studentenreisproduct			-35	-70	-75	-75	-75
Saldo			-35	-130	-135	-135	-135

1. Langstudeermaatregel

- Er is in de raming van de HLA-maatregel geen rekening gehouden met uitzonderingen. Hier zijn dus geen middelen voor voorzien.
- Bij de eerdere invoering van de langstudeermaatregel onder Rutte I was er slechts één uitzondering vastgelegd in de wet: studenten aan wie overeenkomstig de Wet studiefinanciering 2000 een extra jaar prestatiebeurs was verleend vanwege een functiebeperking, kregen een extra jaar uitloop.
- Studenten die een studie volgen in het hoger onderwijs en door bijzondere omstandigheden (zwangerschap, bestuursjaar, handicap/chronische ziekte) studievertraging oplopen, kunnen een financiële ondersteuning aanvragen uit het studentenondersteuningsfonds (voorheen profileringsfonds) bij hun hogeschool of universiteit. Instellingen krijgen deze middelen als onderdeel van de lumpsumbekostiging. Het profileringsfonds is bij invoering van de langstudeermaatregel onder Rutte I met 9,9 mln. struc verhoogd. Deze specifieke middelen waren bestemd voor langstudeerders die in deeltijd een opleiding volgen en aanspraak kunnen maken op compensatie voor het verhoogd collegegeld langstudeerders.
- Het toevoegen van uitzonderingen zal leiden tot (fors) meer complexiteit en administratieve lasten in de uitvoering (voor DUO/instellingen) en vermoedelijk ook tot vertraging in invoering van de maatregel. Een concrete uitspraak hierover vraagt een oordeel van OCW.

2. Internationale studenten

- In het HLA is afgesproken dat studiemigratie wordt beperkt in de bachelorfase door meer opleidingen in het Nederlands te geven, met uitzondering van technische studies en rekening houdend met regionale omstandigheden. Hieraan is een besparing gekoppeld van 293 mln. structureel.
- Belangrijk onderdeel van dit beleid is de Toets Anderstalig Onderwijs (TOA) in de Wet internationalisering in balans (WIB). Instellingen dienen volgens de wet een voorstel in te dienen voor opleidingen die zij in een andere taal dan het Nederlands willen aanbieden. Masterstudies zijn in de wet uitgezonderd. Uitzonderingen voor anderstalig onderwijs kunnen bij de WIB worden aangevraagd op basis van de volgende gronden:
  1. regionale omstandigheden
  2. de arbeidsmarkt,
  3. internationale uniciteit en
  4. de internationale positionering van een opleiding of traject.
- Instellingen in krimp/grensregio's zouden zich kunnen beroepen op het criterium 1). Voor university colleges geldt dat criterium 3) en 4) grond zouden kunnen zijn voor een uitzondering. In de laatste Kamerbrief over deze wet heeft het kabinet aangegeven deze criteria wel zodanig te willen expliciteren dat het aantal opleidingen dat hier beroep op kan doen wordt beperkt. De commissie doelmatigheid hoger onderwijs (CDHO) zal de minister uiteindelijk adviseren over welke opleidingen in aanmerking komen voor een uitzonderingspositie, waarna de minister van OCW besluit.
- Bij HLA is niet rekening gehouden met het uitzonderen van specifieke instellingen of regio's. De besparingsreeks van 293 mln. vertaalt zich in een vermindering van structureel ca. 33.000 internationale EER-studenten, ca. 28% van alle EER-bachelorstudenten.
- In een paar grens/krimpregio's is een relatief hoog aantal internationale studenten. Met name Maastricht (52% van de totale studentenpopulatie is een internationale diplomastudent, bron Nuffic). In Wageningen is dit ca. 25% en in Groningen ca. 20%. In Eindhoven en Enschede is het rond de 20%, maar is denkbaar dat een substantieel deel van de studies vanwege het technische karakter aanspraak kan maken op een uitzondering. In overige grens/krimpregio's is het aandeel lager (bijv. Tilburg 16%, Nijmegen 7%).
- Het is waarschijnlijk niet mogelijk om in de wet een uitzondering te maken voor specifieke instellingen of regio's. Als specifieke instellingen worden uitgezonderd, zullen de overgebleven instellingen het aantal internationale studenten verder naar beneden moeten brengen om de totale besparing te behalen. Het is op korte termijn niet mogelijk om hier een goede inschatting van te maken.
- De bekostiging van specifieke instellingen verhogen is technisch mogelijk door de vaste voet van de Rijksbijdrage te verhogen. Dit staat inhoudelijk los van de beperking van internationale studenten.